Toetsing Natuurwetgeving

Uitbreiding parkeerplaats Geertien, Muggenbeet

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Toetsing Natuurwetgeving

Uitbreiding parkeerplaats Geertien, Muggenbeet

Definitief

Opdrachtgever

De heer W.A. de Rooij
Muggenbeet 3
8356 VK BLOKZIJL

Opdrachtnemer
Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:
Projectnummer: 2691
Datum: 2-9-2013
Projectleider: S. Schorn
Opgesteld: R.J. Koops
Gecontroleerd: G.Lubbers

© Eelerwoude 2013, niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van Eelerwoude bv.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1 INLEIDING 6

1.1 Ambities 6
1.2 Project 7
1.3 Toetsingskader 7

2 HUIDIGE SITUATIE EN PLANVORMING 8

2.1 Gebiedsbeschrijving 8
2.2 Ruimtelijke ontwikkeling 10

3 NATUURWETGEVING EN BELEID 14

3.1 Flora- en faunawet 14
3.2 Natuurbeschermingswet 1998 15
3.3 EHS-toetsing 15

4 METHODE 16

4.1 Bureauonderzoek 16
4.2 Terreinbezoek 16

5 FLORA- EN FAUNAONDERZOEK 17

5.1 Flora 17
5.2 Landgebonden zoogdieren 17
5.3 Vleermuizen 18
5.4 Vogels 19
5.5 Amfibieën 20
5.6 Reptielen 21
5.7 Vissen 22
5.8 Overige ongewervelden 22

6 NATUURBESCHERMINGSWET 1998 25

6.1 Inleiding 25
6.2 Beschermde natuurwaarden 25
6.3 Effecten habitattypen 26
6.4 Effecten habitatsoorten 27
6.5 Effecten broedvogels 29
6.6 Effecten niet-broedvogels 33
6.7 Cumulatie 34

7 CONCLUSIES EN ADVIES 35

7.1 Conclusies 35
7.2 Advies 36

LITERATUURLIJST 37

BIJLAGE 1: INRICHTINGSSCHETS

BIJLAGE 2: FLORA- EN FAUNAWET

BIJLAGE 3: ESSENTIETABEL

BIJLAGE 4: HABITATTYPENKAART

1

INLEIDING

Het horecabedrijf Geertien is een goed draaiend, ambitieus bedrijf met een toekomstvisie. Het hotel, het café en het restaurant worden gerund door drie gezinnen en trekken hoge bezoekersaantallen, voornamelijk in het vaarseizoen. De bezoekers maken gebruik van de parkeerplaats die deels niet is bestemd als parkeerplaats en eveneens niet landschappelijk is ingepast. In de toekomstvisie van de initiatiefnemers past een (branche)verbreding van het huidige bedrijf.

1.1 Ambities

Voor een duurzame, gezonde en toekomstgerichte bedrijfsvoering is een bedrijfsuitbreiding van Geertien noodzakelijk. Er is gekozen voor een branche-verbreding met vergaderruimte in een nieuw bebouwingsvolume. Het idee hierachter is jaarrond bezoekers te trekken, zodat de inkomstenstroom beter wordt verdeeld en de arbeidskrachten een solide contract aangeboden krijgen. Men is nu namelijk nog te sterk aangewezen op seizoensarbeid. Geertien bevindt zich aan een (waterweg)slagader in Noordwest-Overijssel. Meer vergaderruimte zal het seizoen verlengen en daarmee de arbeidsfilm gunstiger maken. In het nieuwe bebouwingvolume wordt vergaderruimte gecombineerd met opslag. Ook de parkeergelegenheid bij Geertien verdient een kwaliteitsimpuls, omdat het nu een sobere uitstraling en geen duidelijke indeling heeft. De parkeerplaats blijft deels in z'n huidige vorm in gebruik. De parkeerplaats wordt geschikt en groot genoeg voor bezoekers van Geertien en tevens voor recreanten die gebruiken maken van de parkeerplaats als recreatief opstappunt.

De nieuwe ontwikkeling op de locatie Geertien draagt op een positieve manier bij aan de doelstelling van provincie en gemeente om de recreatieve sector in Steenwijkerland te stimuleren. Daarnaast sluit de ontwikkeling aan bij het huidige unieke en bijzondere karakter van Geertien. Dit betekent kleinschalig, ingetogen en onderscheidend ondernemerschap. Dit geldt voor zowel de nieuwe vergader- en opslagruimte als ook voor de parkeerplaats. Met de ontwikkeling wordt een meerwaarde gecreëerd voor de gemeente Steenwijkerland in recreatief en economisch opzicht.

1.2 Project

De families Gorte en De Rooij hebben, in overleg met betrokken partijen, hun plannen vorm gegeven. Eelerwoude is betrokken met expertise over proces en landschappelijke inpassing. Team 2 is betrokken als architect van de bebouwing.

De vergaderruimte wordt in een passend gebouw op de locatie van de huidige parkeerplaats gesitueerd. Het gebouw wordt deels in gebruik genomen als hoogwaardige vergaderruimte(s) (voor 40-50 personen) en deels voor opslag van o.a. terrasmeubilair, boten en huurfietsen. Ter compensatie van deze toevoeging van rood wordt (in het kader van de 'Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving') de parkeerplaats landschappelijk ingericht en aangesloten bij de omgeving.

In 2011 zijn de plannen in een intensief proces tot stand gekomen. Hiervoor is de samenwerking gezocht met provincie, gemeente en het Oversticht. In een schetsbijeenkomst is gekeken hoe de gewenste ontwikkeling ingepast kan worden rekening houdend met de landschappelijke en ecologische waarden. Verderop in het proces zijn deze partijen betrokken gebleven, waardoor er, onder de genoemde partijen, draagvlak is voor de plannen. Naast de ontwikkelingen op de locatie Muggenbeet 3 te Blokzijl, werkt de initiatiefnemer mee aan de ontwikkeling van de faunapassage Muggenbeet. Hiertoe heeft zij een deel van haar gronden beschikbaar gesteld voor verkoop aan Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland, waardoor de ontwikkeling van de faunapassage geoptimaliseerd kon worden.

1.3 Toetsingskader

Binnen deze rapportage worden de voorgenomen plannen getoetst aan de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en het natuurbeleid van de provincie ten aanzien van de Ecologische hoofdstructuur (EHS).

2

HUIDIGE SITUATIE EN PLANVORMING

2.1 Gebiedsbeschrijving

Geertien ligt langs De Wetering, een ongeveer 30 meter brede watergang die vanuit de Wetering-West richting het plassengebied van de Wieden stroomt. Net ten noorden van de planlocatie bevinden zich rietvelden en kleine graslanden die een agrarische- en natuurbestemming hebben. De rietvelden en graslanden zijn deels in eigendom van Natuurmonumenten en worden extensief beheerd Ten noorden hiervan ligt de N333, de provinciale weg van Steenwijk naar Blokzijl. Vanaf de afrit ter hoogte van de Weteringbrug kan men over de Muggenbeet bij Geertien komen. Aan de weteringzijde van deze weg wordt de Wetering door een doorlopende houtsingel afgeschermd. Ten noorden en westen van de parkeerplaats van Geertien liggen grillige, open bosstructuren hoofdzakelijk bestaande uit opslag van schietwil en zwarte els.

Situering ten opzichte van de omgeving (bron:maps.google.nl)

Onderstaande foto's geven een indruk van de situatie ter plekke.

Huidige parkeerplaats

Rietland ten noorden van de parkeerplaats

Huidige parkeerplaats

Rietland ten noorden van de parkeerplaats

Huidige parkeerplaats

Zicht vanaf de N333 naar de planlocatie

2.2 Ruimtelijke ontwikkeling

De voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling is gevisualiseerd in onderstaande figuur en bestaat uit twee onderdelen te weten de bouw van een vergaderruimte/opslag (zie ook de beschrijving in paragraaf 1.2) en het uitbreiden en inpassen van de huidige parkeerplaats.

Er wordt op het parkeerterrein ruimte gecreëerd voor 150 auto's, 2 touringcars en 3 invalidenplaatsen. Dit aantal is gebaseerd op de vergunning van het restaurant en het café (220 mensen), het hotel (32 mensen) en de nieuwe vergaderruimte (40-50 mensen /22 parkeerplaatsen). Daarnaast biedt de parkeerplaats mogelijkheden als recreatief opstappunt (10-15 mensen), maar kan de locatie ook goed per fiets bezocht worden. Ten slotte heeft Geertien nog een terrasvergunning van 130 stoelen. Er is getoetst op de parkeerkencijfers uit de CROW-publicatie 317 "kencijfers parkeren en verkeersgeneratie". De gemeente heeft hiervoor een akkoord gegeven. De parkeerplaats zal alleen op piekdagen geheel in gebruik zijn. Het terrein dat niet eerder in gebruik is geweest als parkeervoorziening zal uit een halfverharding bestaan. Het gedeelte dat in de huidige situatie in gebruik is als parkeervoorziening wordt opnieuw ingericht en voorzien van rietvegetatie.

Ruimtelijke ontwikkeling Geertien

Rode arcering > bouw vergaderruimte
Blauw > huidige parkeerplaats
Rode lijn > parkeerplaatsuitbreiding ten koste van bosschage en riet
Groene arcering > omvorming parkeerplaats naar (rietkragen met bosschages)

2.2.1 Aanleg fase parkeerplaats

Ten behoeve van de ruimtelijke ontwikkeling zijn de volgende (voor natuurwaarden relevante) handelingen noodzakelijk, waarbij wordt opgemerkt dat de plannen nog niet tot in detail zijn uitgewerkt.

Verwijderen bosschages + rietvegetatie

Ten noorden en ten westen van de huidige parkeerplaats staan verspreid enkele groot uitgegroeide schietwilgen en is opslag van grauwe wilg aanwezig. Ten behoeve van de realisatie van de parkeerplaats wordt alleen begroeiing verwijderd die een overlap vormt met de uitbreidingsplannen. De werkzaamheden worden in het voor vogels gunstige seizoen uitgevoerd. Dit betekent dat kap en snoeiwerkzaamheden plaatsvinden in de periode 1 september tot uiterlijk 15 maart.

Met de realisatie van de parkeerplaats wordt 965 m^2 rietvegetatie onttrokken uit het Natura 2000-gebied. Hier kan alleen na verwijdering van de parkeerplaats weer rietland ontstaan (bijlage 5).

Uitgraven cunet t.b.v. de aanleg van halfverharding

De ondergrond ter plaatse van de parkeerplaatsuitbreiding is venig. De bovenste 40 cm is humeus zand (Bron: Dinoleket) en daarmee niet draagkrachtig. Aanbrengen van dikke pakketten stabilisatie lagen onder de parkeerplaats is niet gewenst aangezien deze zware lagen extra druk op de veenbodem geven. Om de parkeerplaats toch enige stabiliteit te geven is er voor gekozen om de bovengrond (wortelzone) maximaal 10 cm te ontgraven. Vervolgens wordt een geo-textiel aangebracht over de bodem. (Dit heeft als voordeel dat bij eventuele toekomstige omvorming naar natuur gebiedsvreemd materiaal goed verwijderd kan worden). De ontgraven 10 cm wordt opgevuld met stabilisatiezand. Daarboven op komt een halfverhardingslaag van ongeveer 20 cm dik. Het exacte materiaal gebruik is op dit moment nog niet bekend, maar is gericht op een neutrale kleur en optimale inzijging van regenwater (Eelerwoude, 2012a).

Vrijkomend materiaal bij de ontgraving wordt verwerkt in de directe omgeving (geleidelijk aflopende randen van het parkeervak en op de plekken waar rietvegetaties worden gerealiseerd). Gezien de huidige grondwaterstandspijlen (bron: dinoloket + veldgegevens) is geen sprake van verdrogingeffecten.

Uitgraven bestaande halfverharding t.b.v. rietstroken

De bestaande halfverharding wordt in zijn geheel ontgraven en volgens het bovenstaande principe weer opgevuld, m.u.v. de stroken waar riet weer wordt terug wordt geplant. De te ontgraven grond ter plaatse van de uitbreiding wordt gebruikt t.b.v. de nieuw aan te leggen riettroken in de bestaande parkeerplaats.

Aanbrengen verlichting

T.b.v. in de grond aan te brengen verlichting (Eelerwoude, 2012a) dienen sleuven gegraven te worden voor de elektriciteitskabel. De ontgraven grond wordt na leggen van de kabel weer op dezelfde plek teruggebracht. Er is geen sprake van een aanpassing van de grondwaterkwantiteit.

De verlichting zelf zal zeer subtiel op de parkeerplaats aanwezig zijn (lage, op de grond herichte verlichting). Deze zal tevens voorzien worden van een bewegingsmelder. Als beweging wordt gedetecteerd gaat de verlichting pas aan. Gezien de gerichte, lage verlichting is uitstraling naar de omgeving minimaal.

2.2.2 Aanlegfase vergaderruimte

Aanleg zonder graafwerk

Ook m.b.t. de aanleg van de vergaderruimte zijn de plannen niet concreet uitgewerkt. Vooralsnog is alleen de locatie en afmeting van een mogelijke toekomstige vergaderruimte bepaald voor de bestemmingsplanwijziging. In eerder schetsontwerpen is al wel gekeken naar een mogelijk invulling van de vergaderlocatie. Opties als verdiept aanleggen van het gebouw of aanleg boven de watergang achter het Café Geertien zijn komen te vervallen doordat deze opties commercieel niet haalbaar zijn. Bij de invulling van de vergaderruimte moet men voor deze toetsing dan ook uitgaan van realisatie op land. Daarbij is het aannemelijk dat de bebouwing (gezien de grondwaterstanden) op het huidige maaiveld of iets daarboven wordt gerealiseerd. Van een aanpassing van het grondwatersysteem is geen sprake.

Verkeersbewegingen t.b.v. realisatie

Voor het toeleveren van bouwstoffen zal ten tijde van de bouw extra verkeer over de weg Muggenbeet heen rijden. Dit zal tijdelijk leiden tot een zeer lichte toename van verkeer. (enkele auto's per dag).

2.2.3 Gebruiksfase parkeerplaats

In de Toekomstvisie Wetering en omstreken 2008-2012 (Werkgroep toekomstvisie Wetering e.o, 2008) wordt aangegeven dat er sprake is van verkeersproblemen. Deze problemen worden vooral ervaren in de vorm van kapot gereden bermen en andere vormen van overlast zoals slechte doorstroming van verkeer e.d. Geertien en de directe omgeving worden specifiek genoemd als knelpunt vooral bij hoogtij-dagen zoals vorstig weer (opstapplaats voor schaatsers) en zomers (aanlegplaats voor vaarrecreanten en fietsers).

Op basis van bovengenoemde problematiek en de voorgenomen plannen van Geertien, heeft de gemeente volgens de CROW-systematiek bepaald hoeveel parkeerplaatsen Geertien mag realiseren. Dit zijn plaatsen voor: 150 auto's, 2 touringcars en 3 invalidenplaatsen (zie inleiding par. 2.2). Hiervan zijn 22 parkeerplaatsen voor personenauto's gekoppeld aan de vergaderruimte.

De overige parkeerplaatsen worden gerealiseerd om parkeeroverlast ten tijde van hoogtij-dagen te reguleren. Deze verkeersbewegingen (m.u.v. de verkeersbewegingen voor de vergaderruimte) zijn ook in de huidige situatie al in het gebied aanwezig. Met de realisatie van deze goede parkeervoorziening wordt het probleem van foutief geparkeerde auto's in het N2000-gebied en de overlast die dat met zich meebrengt (voor omwonenden en N2000-natuurwaarden) verminderd en geconcentreerd.

2.2.4 Gebruiksfase vergaderlocatie

In de huidige situatie is reeds sprake van 25 vergaderingen bij Geertien, waarbij gemiddeld per vergadering 15 auto's gebruik maken van de parkeerplaats. De vergaderlocatie biedt ruimte aan 40-50 personen. Hiervoor zijn 22 parkeerplaatsen voor personenauto's beschikbaar. Het aantal verkeersbewegingen dat hiermee gepaard gaat wordt in onderstaande tabel 1 weergegeven. Eén auto brengt twee verkeersbewegingen met zich mee (aankomst en vertrek).

Tabel 1: Aantal vergaderingen en de verkeersbewegingen dat de vergaderruimte met zich meebrengt.

	N-vergaderingen	**N-auto's**	**N-verkeersbew. totaal**
Huidig	25	15	750
toekomstig	50	22	2200
Verschil			**1450**

In totaal gaat het om 1450 extra verkeersbewegingen per jaar. Dit komt neer op een kleine 4 verkeersbewegingen per etmaal.

Op basis van de bovenstaande gegevens worden de effecten op alle beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied de Wieden nader getoetst.

3

NATUURWETGEVING EN BELEID

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd.

3.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is daarom geen ontheffing nodig. Deze soorten zijn bij dit onderzoek grotendeels buiten beschouwing gelaten. Zie bijlage 2 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet.

3.2 Natuurbeschermingswet 1998

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 beschermd.

Het plangebied ligt in het Natura-2000 gebied ‘De Wieden’. De voorgenomen ingreep dient dan ook getoetst te worden aan de instandhoudingsdoelen voor dit Natura 2000-gebied.

3.3 EHS-toetsing

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De EHS is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In of in de directe nabijheid van de EHS geldt het ‘nee, tenzij’- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Naast de informatie die verkregen is met het veldbezoek is gebruik gemaakt van informatie uit literatuurbronnen (regionale verspreidingsatlassen etc.) en onze gebiedskennis naar aanleiding van diverse flora- en faunaonderzoeken in en rond de planlocatie. Hierbij valt ondermeer te denken aan het natuuronderzoek dat wij hebben uitgevoerd t.b.v. de Natuurverbinding De Wieden en De Weerribben in 2012. Voorts is het ecologisch onderzoek dat t.bv. de herinrichting van de Wetering-West meegenomen. Ook zijn terreinbeheerders benaderd (Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten) om verspreidinginformatie over het gebied aan te leveren.

De website www.waarneming.nl is ook geraadpleegd. Een groot aantal amateurs kunnen op deze websites hun natuurwaarnemingen kwijt. De site wordt gecontroleerd door een validatiecommissie. Soortwaarnemingen via deze bron zijn redelijk betrouwbaar, maar kunnen moeilijk geverifieerd worden. Wel kan het een beeld geven van mogelijke soorten in de regio. Waarnemingen zijn, in tegenstelling tot regionale verspreidingsatlassen, vaak tot op de exacte locatie te herleiden.

4.2 Terreinbezoek

Het veldbezoek is afgelegd op 25 oktober 2012 en was verkennend van aard, waarbij aan de hand van de aanwezige terreintypen het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten is bepaald. Het veldbezoek is door R.J.Koops tijdens gunstige weersomstandigheden (bewolkt, en een temperatuur van ongeveer 11 ˚C). Daarnaast kunnen diverse bezoekmomenten in 2012 t.b.v. de natuurverbinding aanvullend gerekend worden tot de terreinbezoeken. Hierbij zijn ook bezoeken in de avonduren afgelegd t.b.v. vleermuizen.

5

FLORA- EN FAUNAONDERZOEK

5.1 Flora

Voorkomen en functie

Het plangebied is grotendeels verhard met een halfverharding. Kruidachtige planten hebben hier vrijwel geen kans om tot ontwikkeling te komen. De begroeiing is in hoofdzaak beperkt tot straatgras. Langs de randen van het plangebied zijn voornamelijk ruigten aanwezig welke gedomineerd worden door riet en brandnetel. In het waterelement tussen de parkeerplaats en de bestaande bebouwing is aan de parkeerterreinkant vooral lisdodde aanwezig. De oevers van dit waterelement zijn beschoeid. Gezien de vastgestelde terreincondities (verhard en verruigd) worden beschermde plantensoorten niet binnen het plangebied verwacht. Ook de flora-gegevens van de provincie en natuurmonumenten leveren geen extra informatie over beschermde soorten in het plangebied.

Effecten en ontheffing

Op basis van het bovenstaande worden met de voorgenomen ingrepen geen negatieve effecten op beschermde planten verwacht. Het uitvoeren van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk.

5.2 Landgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie

Licht beschermde soorten (Tabel 1 Flora- en faunawet)

Op basis van literatuurgegevens en expertise zijn ondermeer de volgende algemeen voorkomende zoogdieren binnen het plangebied te verwachten: mol, ree, vos, egel, kleine marterachtigen, diverse ware- en woelmuizen, en spitsmuizen. De soorten gebruiken het plangebied als leef- en foerageergebied. Een aantal soorten gebruikt het plangebied vermoedelijk alleen om doorheen te trekken (ree en vos).

Matig beschermde soorten (Tabel 2 Flora- en faunawet)

Van de landgebonden zoogdieren uit tabel 2 van de Flora- en faunawet komt alleen de steenmarter in de directe omgeving van het plangebied voor (verkeersslachtoffers N333). Voor eekhoorn is het plangebied ongeschikt vanwege het ontbreken van grote aaneengesloten bos- en boomstructuren.

Strikt beschermde soorten (Tabel 3 Flora- en faunawet)
Van de landgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in tabel 3 van de flora- en faunawet zijn alleen boommarter, otter en waterspitsmuis uit de directe omgeving bekend. Van boommarter zijn recente verkeersslachtoffers bekend van de N333 ter hoogte van Muggenbeet. Het is bekend dat deze soort in de bosgebieden van de Wetering-Oost voorkomt.
Onder de Roomslootbrug, op ongeveer 750 meter afstand van de planlocatie, zijn in 2012 spraints van otters vastgesteld. Het is aannemelijk dat de soort ook gebruik maakt van De Wetering. Van de otter is bekend dat zij ook grote afstanden over land kan afleggen. De Waterspitsmuis is tijdens een life-trap onderzoek uit 2010 vastgesteld in een natuurperceel ten noorden van de N333, dat in eigendom is van Staatsbosbeheer.

Effecten en ontheffing

Licht beschermde soorten (Tabel 1 Flora- en faunawet)
De voorgenomen plannen zullen voor een aantal licht beschermde soorten leiden tot verstoring en (tijdelijk) verlies van leefgebied en verblijfplaatsen. Van wezenlijke effecten op de soort of populaties zal geen sprake zijn, zowel tijdens de uitvoeringsfase als na de planrealisatie.

Matig beschermde soorten (Tabel 2 Flora- en faunawet)
De steenmarter is een weinig kritische soort die op één nacht grote afstanden kan afleggen. Verder maakt de soort gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen die kunnen bestaan uit tak- of steenhopen of bebouwing (woningen, schuren e.d.). De voorgenomen ingreep heeft geen negatief effect op de steenmarter aangezien slechts een minimale oppervlakte van leefgebied verloren gaat. Overigens is het terrein na herinrichting ook nog geschikt als foerageergebied/leefgebied.

Strikt beschermde soorten (Tabel 3 Flora- en faunawet)
Ondanks dat strikt beschermde soorten in de omgeving voorkomen is de huidige parkeerplaats en de locatie van de vergaderruimte geen geschikt leefgebied voor de otter, boommarter en waterspitsmuis. Vooral de otter en de boommarter kunnen de randen van het projectgebied gebruiken om te foerageren of doorheen te trekken. Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied aanwezig. Van negatieve effecten op deze soorten is dan ook geen sprake. Waterspitsmuis wordt hier niet verwacht aangezien geen permanent watervoerende elementen aanwezig zijn binnen de planbegrenzing.

5.3 Vleermuizen

Voorkomen en functie
In 2012 zijn ten behoeve van het project Natuurverbinding Wieden-Weerribben een aantal avondbezoeken gebracht aan de planlocatie en de directe omgeving. Hieruit is naar voren gekomen dat het plangebied en de omgeving gebruikt wordt door verschillende vleermuissoorten: Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en meervleermuis. Vooral langs de weg Muggenbeet zijn een aantal foeragerende gewone dwergvleermuizen gewone grootoorvleermuis en

laatvliegers waargenomen. Boven De Wetering vliegen watervleermuizen en de meervleermuis.

Verblijfplaatsen
Binnen het plangebied zijn geen gebouwen of opgaande begroeiing aanwezig welke kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. De aangrenzende bebouwing (woonhuizen, café e.d.) daarentegen bieden wel mogelijkheden voor vleermuizen om te verblijven.

Foerageergebied en vliegroutes
Zoals eerder aangegeven wordt vooral in de landschappelijke beplanting langs de Wetering gefoerageerd. Op basis van geluidsopnamen wordt gesteld dat hier ook een vliegroute van gewone dwergvleermuis aanwezig is. Het is aannemelijk dat deze verblijven in het cluster van gebouwen rondom Geertien.

Effecten en ontheffing
Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van vleermuizen, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief hun functionele leefomgeving in de vorm van foerageergebied en vliegroutes) is verboden.

Verblijfplaatsen
Bestaande bebouwing blijft gehandhaafd. Ook worden geen bomen met holten verwijderd. Met de voorgenomen ingreep worden negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen uitgesloten.

Foerageergebied en vliegroute
Met de invulling van de parkeerplaats en de bouw van de vergaderruimte gaat geen foerageergebied of vliegroute van vleermuizen verloren. Van negatieve effecten op vliegroutes of vleermuizen is dan ook geen sprake.

5.4 Vogels

Voorkomen en functie

Broedvogels algemeen en categorie 5[1]
Aan de hand van het veldbezoek, aangevuld met informatie uit diverse literatuurbronnen, is een indruk verkregen van de aanwezige vogelsoorten. De directe omgeving van de ruimtelijke ontwikkeling bestaat uit aaneengesloten rietvelden en opgaande begroeiing in de vorm van wilgenstruweel en natte bossen met zwarte els en schietwilg.

De algemene broedvogels die in de opgaande begroeiing tot broeden kunnen komen zijn o.a.: tjiftjaf, fitis, koolmees, winterkoning, houtduif, roodborst, vink en merel. In 2005 en 2007 zijn in het gebied ten noorden van de parkeerplaats in wilgenstruweel ook broedsels van zomertortel vastgesteld (Med. Natuurmonumenten).

[1] *Zie bijlage 2 voor een nadere toelichting op de verschillende categorieën bij de bescherming van broedvogels*

De broedvogels die zich in de aangrenzende rietvegetatie ophouden zijn o.a. rietgors, rietzanger, en kleine karekiet. De meer kritische spotvogel is in 2007 ten oosten van de parkeerplaats vastgesteld (buiten plangrenzen, med. Natuurmonumenten).

Broedvogels categorie 1-4 [2]
Binnen of in de nabije omgeving van de planlocatie zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld van vogels die jaarrond gebruik maken van hun nestlocaties (categorie 1-4 soorten). Aan de noordzijde van de N333 bevindt zich een oude schuur met een vaste rust- en verblijfplaats van een kerkuil (Med. Staatsbosbeheer). Het is aannemelijk dat de soort het plangebied en de directe omgeving gebruikt als foerageergebied. Voorts kan de bruine kiekendief de omgeving van het plangebied gebruiken als foerageergebied. Deze soort foerageert in hoofdzaak in rietvegetaties en nestelt daar ook. Gezien de recreatieve drukte en de verkeersintensiteit op de N333 is het niet aannemelijk dat de soort binnen of aan de rand van het plangebied broed.

Effecten en ontheffing
Op basis van de voorgenomen ontwikkelingen moet geconstateerd worden dat geschikt leefgebied voor broedvogels afneemt. Er wordt een beperkt deel van de bosschage weggenomen, waardoor nestgelegenheid van bovengenoemde soorten in beperkte mate afneemt. In de directe omgeving zijn voor deze bos- en struweelvogels voldoende alternatieven aanwezig om naar uit te wijken. Negatieve effecten op deze vogelgroep is dan ook niet aan de orde.
Aanvullend vindt ook een afname plaats van door riet gedomineerde vegetatie (965 m^2). Dit gaat ten koste van het leef- en broedgebied van in hoofdzaak rietvogels als kleine karekiet en rietzanger. Er komt op de huidige parkeerplaats ook weer rietvegetatie terug (567 m^2), maar zal gezien de optische verstoring (en andere randinvloeden) minder in trek zijn bij bovengenoemde rietvogels. Ook voor deze vogels geldt dat er in de directe omgeving voldoende alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig is in de vorm van rietvelden en rietruigten. Ook in de nabije toekomst bij het realiseren van de plannen in Wetering –West worden vele hectaren rietland gerealiseerd. Van negatieve effecten op rietvogels is dan ook geen sprake.

5.5 Amfibieën

Voorkomen en functie
In het plangebied zijn de algemene tabel 1 soorten gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker tijdens het veldonderzoek vastgesteld. De strikt beschermde tabel 3-soorten heikikker en poelkikker kunnen potentieel binnen kleine delen van het plangebied aanwezig zijn (ruigten en zomen en bosgebiedjes/wilgenstruweel). De soorten gebruiken deze biotopen in hoofdzaak als landbiotoop. In het voortplantingsbiotoop van deze strikt beschermde soorten worden geen werkzaamheden uitgevoerd.

[2] *Zie bijlage 2 voor een nadere toelichting op de verschillende categorieën bij de bescherming van broedvogels*

Effecten en ontheffing
De heikikker en de poelkikker zijn in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen en kunnen ook binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden voorkomen. Het plangebied heeft de functie van (sub-optimaal) landbiotoop voor deze amfibieën; ruigte en zomen en bosgebiedjes/wilgenstruweel dienen namelijk als winterverblijf. Zonder het nemen van mitigerende maatregelen worden door de werkzaamheden vaste rust- of verblijfplaatsen van de heikikker en poelkikker beschadigd, vernield en verstoord. De functie van het plangebied als winterverblijf (heikikker en poelkikker) wordt aangetast.

De omgeving van het plangebied is echter van vergelijkbare of hogere kwaliteit vergeleken met hetgeen verdwijnt. Het stellen van verdere maatregelen om de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaatsen van de heikikker, poelkikker te waarborgen worden niet noodzakelijk geacht. Dit is ook niet nodig omdat het gebied dat verdwijnt niet essentieel wordt geacht voor het voortbestaan van de populatie van de heikikker en de poelkikker. Er zijn voor deze soorten naar verwachting voldoende uitwijkmogelijkheden in de nabije omgeving. Bovendien zijn de negatieve effecten van de werkzaamheden op de vaste rust- of verblijfplaatsen van de soorten tijdelijk en beperkt van aard. Op korte termijn zal er een beperkt verlies van leefgebied voor overwintering van amfibieën optreden Op langere termijn heeft het project mogelijk juist een gunstige uitwerking: Door de openingen die in de rietvlakte wordt gecreëerd kan meer (zon)licht toetreden in de vegetatie. Hierdoor kan het plangebied juist geschikter worden als leefgebied voor de heikikker en poelkikker en andere amfibieën.

Het doen van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht, mits de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode periode van de bovengenoemde soorten (uitvoeren in de periode augustust t/m oktober).

5.6 Reptielen

Voorkomen en functie
Tijdens het veldwerk zijn geen ringslangen aangetroffen in het plangebied. In de directe omgeving van het plangebied komen ringslangen wel voor. Met name ten noorde van de N333 zijn waarnemingen van de soort bekend (Mededeling Staatsbosbeheer). Gezien de overeenkomstige habitats (vochtige ruigten en rietvegetaties) ten zuiden van de N333 in combinatie met de goede mobiliteit van de soort, is niet uit te sluiten dat de ringslang ook binnen het plangebied voorkomt. Het plangebied moet voor het grootste deel worden aangemerkt als foerageergebied. Ei-afzetplekken (broeihopen) worden niet binnen het plangebied verwacht, aangezien de geschikte ruigere vegetaties over het algemeen omgeven zijn met hoger opgaande begroeiingen (wilgen, elzen, etc.) waardoor een goede bezonning veelal ontbreekt. Verder zijn binnen het plangebied geen broeihopen aanwezig in de vorm van hopen riet, die door zon beschenen worden. Overige reptielen komen binnen het plangebied of de directe omgeving daarvan niet voor.

Effecten en ontheffing
Plangebied wordt naar verwachting alleen gebruikt als foerageergebied en wordt met een beperkte omvang verkleint. Foerageergebieden zijn enkel ontheffingsplichtig indien zij van groot belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de betreffende soort, doordat er onvoldoende alternatieven voorhanden zijn. De omgeving van het

plangebied is van vergelijkbare of hogere kwaliteit als foerageergebied dan het plangebied zelf. Het plangebied maakt geen essentieel onderdeel uit van het foerageergebied voor de ringslang. Aanvullende maatregelen worden niet noodzakelijk geacht aangezien het gebied dat verdwijnt niet essentieel wordt geacht voor het voortbestaan van de populatie ringslang. Er zijn voor deze soorten naar verwachting voldoende uitwijkmogelijkheden in de nabije omgeving. Bovendien zijn de eventuele negatieve effecten van de werkzaamheden tijdelijk en beperkt van aard. Op korte termijn is er sprake van een beperkt verlies van leefgebied (foerageergebied) voor de ringslang. Op langere termijn heeft het project mogelijk een gunstige uitwerking voor deze soort door meer lichtinval in de rietvegetatie en het ontstaan van meer lengte randzone waar de ringslang kan opwarmen of foerageren. Tijdens de werkzaamheden blijft migratie van de ringslang mogelijk via de grotere watergangen.

Het doen van nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht, mits de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de voortplantings- en overwinteringsperiode van de bovengenoemde soorten (uitvoeren in de periode augustust t/m oktober).

5.7 Vissen

Voorkomen en functie

In de omgeving van het plangebied zijn diverse beschermde soorten vastgesteld: kleine modderkruiper, grote modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. De kleine en grote modderkruiper komt voor in sloten ten noorden van de N333. In De Wetering zijn naast de waarnemingen van deze soorten ook waarnemingen bekend van de rivierdonderpad (RAVON, 2010).

Effecten en ontheffing

De kans op het doden van individuen van bovengenoemde soorten is uitgesloten, mede gezien de het feit dat er geen handelingen in de oeverzone plaatsvinden. Van negatieve effecten op beschermde vissoorten is dan ook geen sprake.

5.8 Overige ongewervelden

Voorkomen en functie

Grote vuurvlinder

Van de beschermde dagvlinders komt de grote vuurvlinder in de directe omgeving van het plangebied voor (binnen 1 km). Gegevens zijn vooral bekend van het bestaande natuurgebied ten noorden van de N333. Het plangebied zelf kan mogelijk incidenteel gebruikt worden als (sub-optimaal) migratiegebied. In de dichte rietvegetatie zijn geen groeimogelijkheden voor de waardplanten(waterzuring) van deze soort.

Gestreepte waterroofkever/platte schijfhoren
Beide soorten komen in de omgeving van het plangebied voor. Gezien de beperkte verspreiding van deze soorten door het N2000-gebied en de ecologische vereisten van de soorten is het niet aannemelijk dat deze in deze beschaduwde watergang voorkomen.

Gevlekte witsnuitlibel
Het zwaartepunt van de verspreiding in Nederland ligt in de Wieden en Weerribben. De soort kan het plangebied gebruiken als foerageergebied. Het is niet aannemelijk dat de soort waterelementen binnen het plangebied gebruikt als voortplantingswater. Hiervoor zijn de watergangen te klein (smal) en ontbreken verlandingstadia en drijvende waterplanten.

Noordse winterjuffer
In 2011 is de Noordse winterjuffer op ongeveer een kilometer ten noorden van het plangebied vastgesteld (Schut, 2011). Binnen het plangebied zijn echter geen geschikte voortplantingswateren aanwezig.

Groene glazenmaker
Groene glazenmaker is gebonden aan laagveengebieden zoals de Wieden en Weerribben. De soort komt hier dan ook veelvuldig voor, waarbij de voorkeur uit gaat naar krabbenscheervegetaties voor de eiafzet. Binnen het plangebied zijn geen krabbenscheerplanten vastgesteld. Het plangebied maakt dan ook geen wezenlijk onderdeel uit van het leefgebied van de groene glazenmaker. Wel kan het plangebied onderdeel uit maken van het foerageergebied van deze soort.

Effecten en ontheffing

Grote vuurvlinder
Omdat het binnen de ruimtelijke ontwikkeling alleen gaat om sub-optimaal biotoop, waarbij de waardplant van de soort niet aanwezig is, worden geen negatieve effecten op de grote vuurvlinder uitgesloten.

Gestreepte waterroofkever/platte schijfhoren
Gezien de beperkte ingreep in het water en de vele uitwijkmogelijkheden naar geschikt leefgebied aangrenzend aan het plangebied worden negatieve effecten op gestreepte waterroofkever en platte schijfhoren uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel
Omdat geen geschikte voortplantingswateren binnen het plangebied liggen worden negatieve effecten op gevlekte witsnuitlibel uitgesloten

Noordse winterjuffer
Omdat geen geschikte voortplantingswateren binnen het plangebied liggen en ook geschikte overwinteringsplekken ontbreken, worden negatieve effecten op Noordse winterjuffer uitgesloten.

Groene glazenmaker

Omdat geen geschikte voortplantingswateren binnen het plangebied liggen worden negatieve effecten op de groene glazenmaker uitgesloten.

6

NATUURBESCHERMINGSWET 1998

6.1 Inleiding

De ruimtelijke ontwikkelingen vinden plaats in het Natura 2000-gebied de Wieden. Op korte afstand ligt ook het Natura 2000-gebied de Weerribben (noordzijde N333). Gezien de kleinschaligheid van de ingreep wordt hier alleen gekeken naar de effecten op de beschermde natuurwaarden van het Natura 2000-gebied De Wieden.

6.2 Beschermde natuurwaarden

Het Natura 2000-gebied De Wieden is aangewezen voor een aantal habitattypen, habitatsoorten en enkele broedvogels en niet-broedvogels. De soorten en doelstellingen zijn weergegeven in onderstaande tabel. Een uitgebreide essentietabel is opgenomen in **bijlage 3.**

		SVI Lande	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
H3140	Kranswierwateren	--	>	>	
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>	
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=	
H6410	Blauwgraslanden	--	=	>	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=	
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	=	
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=	
H7210	*Galigaanmoerassen	-	>	>	
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	>	
Habitatsoorten					
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
H1060	Grote vuurvlinder	--	>	>	>
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=
H1393	Geel schorpioenmos	--	>	>	>
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=

Essentietabel habitatypen en habitatsoorten voor N2000 gebied De Wieden

		SVI	Doelst.	Doelst.	Doelst.	Draag	Draagkr
Broedvogels							
A017	Aalscholver	+	=	=			1000
A021	Roerdomp	--	=	=			30
A029	Purperreiger	--	=	=			50
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			20
A119	Porseleinhoen	--	=	=			20
A122	Kwartelkoning	-	>	>			20
A153	Watersnip	--	=	=			120
A197	Zwarte Stern	--	=	=			200
A275	Paapje	--	>	>			5
A292	Snor	--	>	>			100
A295	Rietzanger	-	=	=			3000
A298	Grote karekiet	--	>	>			20
Niet-broedvogels							
A005	Fuut	-	=	=		110	
A017	Aalscholver	+	=	=			
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		8	
A041	Kolgans	+	= (<)	=		3800	
A043	Grauwe Gans	+	= (<)	=		1100	
A050	Smient	+	=	=		500	
A051	Krakeend	+	=	=		150	
A059	Tafeleend	--	=	=		210	
A061	Kuifeend	-	=	=		430	
A068	Nonnetje	-	=	=		30	
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		20	
A094	Visarend	+	=	=		2	

Vervolg Essentietabel voor broedvogels en niet-broedvogels N2000 gebied De Wieden

6.3 Effecten habitattypen

De ligging van de beschermde habitattypen is weergegeven in **bijlage 4**. Dit is een uitsnede van de habitattypenkaart van de website van de Provincie Overijssel. Te zien is dat binnen de planbegrenzing geen beschermde habitattypen aanwezig zijn. Uit onderzoek door een vegetatiedeskundige van de Provincie Overijssel (2012) blijkt dat het habitattype ruigten en zomen dat ten noordwesten van de planlocatie ligt niet dit habitattype omvat (typerende kruiden zijn namelijk niet vastgesteld).

Met de realisatie van de parkeerplaats wordt 965 m^2 rietvegetatie onttrokken uit het Natura 2000-gebied. Hier kan alleen na verwijdering van de parkeerplaats weer rietland ontstaan (bijlage 5).

<u>Directe aantasting habitattypen</u>
Met de voorgenomen ontwikkelingen is dus geen directe aantasting van habitattypen aan de orde.

<u>Waterhuishouding</u>
T.a.v. de indirecte invloeden zijn geen effecten te verwachten op beschermde habitattypen als het gaat om verdroging/vernatting e.d. door waterhuishoudkundige aanpassingen. Hier is namelijk geen sprake van een verandering in de kwaliteit of kwantiteit.

Depositie wegverkeer
T.a.v. de lichte toename van verkeer wordt verwezen naar bijlage 5 voor de emissie-berekening. Hieruit blijkt dat met de realisatie van de vergaderruimte sprake is van een verwaarloosbare en in de habitattypen niet waarneembare toename van stikstofdepositie.

Voorts is geen sprake van andere negatieve factoren die de kwaliteitdoelstellingen of de instandhouding- en uitbreidingdoelstellingen negatief beïnvloeden. Van verslechterende of significant verstorende effecten op habitattypen is geen sprake.

Voor het Natura 2000-gebied geldt een uitbreidingsdoelstelling voor:

- Kranswierwateren (H3140),
- Meren met krabbenscheer en Fonteinkruiden (H3150)
- Vochtige heide (H4010B),
- Overgangs- en trilvenen (trilvenen) (7140A)
- Galigaanmoerassen (H7210)

De hierboven genoemde habitattypen zijn sterk afhankelijk van hoge grondwaterstanden en matig voedselrijke tot zeer voedselarme situaties. Gezien het feit dat ter plaatse sprake is van een te lage waterstand en een te voedselrijke situatie is realisatie van een van deze habitattypen zonder drastisch ingrijpen (afgraven, hydrologie herstellen) hier niet mogelijk. Zeker ten aanzien van de hydrologie zijn in het Natura 2000 gebied alternatieve gebieden aan te wijzen waar de uitgangssituatie voor uitbreiding van een van deze habitattypen realistischer is.

6.4 Effecten habitatsoorten

Op basis van de voorkomende biotopen (verdroogd rietland en ontbreken waterelementen) moet gesteld worden dat een groot deel van de aangewezen habitatsoorten niet binnen het plangebied voorkomen of hier slechts sporadisch gebruik van maken (foerageren/migreren). Hieronder wordt per soortgroep de effecten bondig besproken.

Groenknolorchis en geel schorpioenmos
De *groenknolorchis* is gebonden aan met basenrijk water gevoede trilvenen. Deze biotopen komen niet binnen het plangebied voor. Verslechterende of significant verstorende effecten door de ingreep zijn op deze soort uit te sluiten.
Geel schorpioenmos komt voor langs het meppelerdiep en de Kiersche Wijde (Van der Valk, 2008). Door de specifieke ecologische vereisten is niet aannemelijk dat de soort binnen het plangebied of in de directe omgeving voorkomt. Verslechterende of significant verstorende effecten door de ingreep zijn op deze soort uit te sluiten.

Meervleermuis

De meervleermuis is een gebouwbewonende soort, welke ’s nachts overwegend foerageert boven brede watergangen zoals weteringen, kanalen en rivieren. De soort is tijdens een vleermuisonderzoek in 2012 met meerdere individuen vastgesteld boven De Wetering. Er zijn geen verblijfplaatsen van de soort vastgesteld in op in de nabijheid van het plangebied. Gezien de biotoopvoorkeur en het feit dat zeer spaarzaam verlichting (lage, naar beneden toe gerichte verlichting) wordt toegepast, zijn verslechterende of significant verstorende effecten van de ingreep op meervleermuis uitgesloten.

Bittervoorn, grote- en kleine modderkruiper en rivierdonderpad

Bittervoorn komt verspreid voor in het Natura 2000-gebied en is gebonden aan de wat grotere, stromende wateren, welke een gevarieerde onderwater- en oeverbegroeiing hebben. Deze biotopen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De aanwezigheid van deze soort wordt dan ook uitgesloten. Verslechterende of significant verstorende effecten op deze soort zijn niet van toepassing.

Grote modderkruiper en *kleine modderkruiper* zijn typische poldervissen en leven in schone, heldere en van nature voedselrijke sloten. De voorkeur gaat uit naar zwakstromend water met een niet te dikke modderbodem. Gezien het feit dat er geen ingrepen in de oever van de watergangen plaatsvinden, worden verslechterende of significant verstorende effecten op deze habitatsoorten uitgesloten.

Rivierdonderpad is een soort die gebonden is aan zwakstromende wateren met een zandige tot stenige bodem. Modderbodems worden gemeden. Binnen het plangebied zijn geen waterelementen aanwezig die voldoen aan deze biotoopeisen. De soort wordt daarom niet binnen het plangebied verwacht. Verslechterende of significant verstorende effecten op deze soort zijn niet van toepassing.

Ongewervelden

De *Platte schijfhoren* leeft in helder stilstaand water van veengebieden met een rijke plantengroei. De dieren schuwen vervuild en/of brakwater en leven niet in periodiek droogvallende wateren. De soort komt vooral in de laagveengebieden, op allerlei onderwater levende en drijvende plantensoorten, maar ook in wateren met weelderig groeiende draadalgen. De soort is in 1999 ondermeer in een sloot in de omgeving van Muggenbeet vastgesteld (Miedema & van der Heijden, 2009). De exacte locatie kon vooralsnog niet achterhaald worden.
Ingrepen in het water zijn niet aan de orde. Verslechterende of significant verstorende effecten op de platte schijfhoren zijn niet te verwachten.

Gestreepte waterroofkever leeft in schone, matige voedselrijke, basenrijke en luwe gelegen wateren (o.a. veenplassen en sloten) met afwisselend dichte onderwatervegetatie en open waterkolom; gevoelig voor vermesting, verzuring, verdroging en verontreiniging (Miedema & van der Heijden, 2009).
Er vinden geen ingrepen plaats in het water. Verslechterende of significant verstorende effecten op de gestreepte waterroofkever zijn niet te verwachten.

Gevlekte witsnuitlibel leeft in levend laagveen en op de hogere zandgronden vennen met in de luwte gelegen schoon water en een rijke oeverbegroeiing; gevoelig voor vermesting, verzuring, verdroging en verontreiniging (Miedema & van der Heijden, 2009).
Binnen het plangebied komen geen biotopen voor die geschikt kunnen zijn als voortplantingshabitat voor deze soorten. De schaduwwerking van gebouwen en bomen en de beperkte aanwezigheid van drijvende waterplanten zorgt ervoor dat de watergang onder de toekomstige vergaderruimte bestempeld moet worden als ongeschikt leefgebied (eiafzetplaats, e.d.). Verslechterende of significant verstorende effecten op de gevlekte witsnuitlibel zijn niet te verwachten.

De *grote vuurvlinder* leeft in grootschalig levend laagveen (actieve en cyclische verlandingen) met veenmosrietland; veel ijl rietland met een veelheid aan moeraskruiden (waardplanten) en vooral jonge Waterzuring als waardplant; gevoelig voor vermesting, verzuring, verdroging en verontreiniging (Miedema & van der Heijden, 2009).
De rietvegetaties die t.b.v. de parkeerplaats verwijderd worden, hebben een zeer dichte structuur, waardoor geen ruimte is voor kruidachtige planten om zich te vestigen. De waardplant waterzuring is hier dan ook niet vastgesteld en wordt hier ook niet verwacht. Verslechterende of significant verstorende effecten op de grote vuurvlinder als gevolg van het verdwijnen van de rietvegetatie zijn niet te verwachten.

6.5 Effecten broedvogels

Aalscholver
Binnen het Natura 2000 gebied De Wieden komt een grote (1200 nesten) kolonie aalscholvers voor. Na de broedperiode foerageren de dieren over het gehele N2000-gebied, met name op de grote plassen en bredere watergangen. Het plangebied is ongeschikt als nest- of foerageergebied voor de aalscholver. Er is geen sprake van (significant) negatieve effecten.

Zwarte stern
Zwarte stern is een koloniebroeder en foerageert ondermeer in De Wetering. Er komt geen geschikt foerageerbiotoop binnen het plangebied voor. Ook zijn hier geen mogelijkheden voor nestgelegenheid vanwege het ontbreken van drijvende waterplanten en het besloten karakter nabij bebouwing. Er is geen sprake van (significant) negatieve effecten.

Purperreiger
Purperreiger is een koloniebroeder. In de Wieden broedden in de periode 2000-2008 gemiddeld 55 paar (Brenninkmeijer en Van der Hut, 2009). De kolonies bevinden zich voornamelijk aan de zuidzijde van het Giethoornse meer. De soort wordt uitgesloten binnen het plangebied. Er is geen sprake van (significant) negatieve effecten.

Roerdomp
Er zijn geen waarnemingen van deze soort ter hoogte van de planlocatie. De soort heeft sinds de jaren ’80 een sterke groei doorgemaakt in het aantal broedparen (van 10 naar >25). Echter de afgelopen jaren zijn de winters redelijk streng geweest, met veel ijs. Dit kan snel weer een dip in de broedparen teweegbrengen (www.SOVON.nl) .
De soort is voor broedgelegenheid vooral gebonden aan stevig, ouder waterriet. Dit biotoop is niet aanwezig binnen het plangebied. Voor het foerageren zoekt de roerdomp rietkragen in open water op. Zij vinden hun prooi (vissen, amfibieën en (water)insekten)

door de snavel in het water te houden. Het foerageergebied mag niet te sterk begroeid zijn (www.landschapnoordholland.nl) Op basis van de aanwezige biotopen moet geconcludeerd worden dat het aanwezige landriet geen onderdeel uit maakt van het broed- of foerageergebied van deze soort. Van verslechterende of significant verstorende effecten is dan ook geen sprake.

Snor

De soort is aangewezen op overjarig riet dat gedurende het broedseizoen grotendeels geïnundeerd is. Binnen het plangebied komen deze rietvegetaties niet voor. De rietvegetaties binnen het plangebied vallen 's zomers snel droog en worden dan ook als suboptimaal aangemerkt als broedbiotoop. De Snor is in de directe omgeving ook niet broedend aangetroffen (Eelerwoude 2012 & BMP natuurmonumenten, 2007, 2013).

Voor snor geldt een doelstelling voor 'Uitbreiding van omvang en/of verbetering kwaliteit van leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren' in de Wieden *en* de Weerribben. In beide gebieden is voor de beoogde populatie 250 ha optimaal habitat of 1000 ha habitat in mozaïek nodig. In de periode 2003-2005 was de omvang en kwaliteit van het leefgebied in de Wieden dusdanig dat 319 broedparen in de Wieden konden broeden (Werkdocument Natura 2000 De Wieden & De Weerribben, Provincie Overijssel, 2009). Op basis van recente gegevens van natuurmonumenten (med. R. Martens, Natuurmonumenten) blijkt dat in de periode 2007-2013 totaal 593 broedparen (territoria) in het terrein hebben gebroed (optelling van verschillende onderzochte deelgebieden). Dit is mede mogelijk geworden door de recente uitbreiding van moerasvegetaties in de periode 2010-2013 langs het Giethoornse meer (oost en west) en de aanleg van oeverland t.b.v. rietvogels nabij Muggenbeet.

Met het verlies van een beperkte oppervlakte van suboptimaal rietland is geen verslechterend of significant negatief effect op het behalen van de instandhoudingdoelen om voldoende draagkracht in het gebied te realiseren voor deze soort. T.a.v. het uitbreiden en verbeteren van leefgebied is in de periode 2010-2013 reeds invulling gegeven door effectieve maatregelen van de terreinbeheerder.

Rietzanger

De soort prefereert als broedbiotoop rietkragen die grenzen aan openwater. Dit habitat komt niet voor binnen het plangebied. Echter, de soort kan hier ook niet volledig worden uitgesloten. De rietzanger komt namelijk wel in de directe omgeving in soortgelijke habitats voor (5 broedparen binnen de N333 en de weg Muggenbeet (med. natuurmonumenten)). In de om te vormen rietvegetaties is de Rietzanger niet aangetroffen (Eelerwoude 2012 & BMP natuurmonumenten, 2007, 2013).

Voor de rietzanger geldt een doelstelling van "Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 3000 paren in de Wieden". Op basis van de meest recente tellingen blijkt dat binnen de Wieden 3744 broedparen (territoria) zijn vastgesteld (optelling van verschillende onderzochte deelgebieden). Dit is mede mogelijk geworden door de recente uitbreiding van moerasvegetaties in de periode 2010-2013 langs het Giethoornse meer (oost en west) en de aanleg van oeverland t.b.v. rietvogels nabij Muggenbeet (med. R. Martens, Natuurmonumenten). Daarmee lijkt voldoende invulling gegeven te zijn aan het uitbreiden van nieuw leefgebied en het verbeteren van bestaand leefgebied.

Het verdwijnen van een beperkte oppervlakte suboptimaal leefgebied (965m2 + beïnvloedingszone van verstoring door verkeer en menselijke activiteit) voor deze soort zal niet leiden tot een significante afname van broedbiotoop welke de draagkracht voor deze soort significant aantast. Het kan hier mogelijk gaan om een afname van maximaal 1 broedpaar. Dit is op de vastgestelde 3744 territoria nihil. Van een verslechterend of significant negatief effect is geen sprake.

Porseleinhoen

De soort is gebonden aan open moerassige terreinen van minimaal 1-2 ha met matig voedselrijk water. De soort zoekt vegetaties op van biezen, zeggen, lisdodde en andere moerasplanten (0.5-1m hoogte). De soort nestelt in dichte rietvegetaties. Echter, voor het zoeken naar voedsel is de soort gebonden aan open moerasvegetaties, zodat het dier er goed doorheen kan lopen.

Binnen het plangebied of de directe omgeving zijn geen broedsels waargenomen. Het plangebied is ook geen geschikt leefgebied voor de soort. Het lijkt een geschikt nestelgebied (dichte rietvegetatie), maar voor het foerageren is de afwisseling met open vegetaties noodzakelijk. De open vegetaties (met dekking) liggen op te grote afstand. Voorts zijn de rietvegetaties sterk verdroogd. De soort is hier gevoelig voor.

Doelstelling voor de soort is behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 20 broedparen. Sinds de eeuwwisseling laat de soort een sterk stijgende trend in het aantal broedparen zien. Binnen de Wieden werden in de periode 1999-2003 gemiddeld 19 broedparen vast gesteld. In de periode 2003-2005 ging het om 7-26 broedparen. De gemiddelden over de laatste jaren zijn 33 broedparen. De doelen (>20) broedparen zijn dus ruimschoots gehaald.

Op basis van het bovenstaande moet de te verwijderen rietvegetatie worden aangemerkt als ongeschikt voor de soort en moet tevens gesteld worden dat van een verslechterende of significant verstorend effect geen sprake is.

Grote karekiet

Grote karekiet heeft t.a.v. het broedbiotoop een voorkeur voor waterriet langs open water. De soort is momenteel in Nederland erg zeldzaam. Binnen het plangebied of de directe omgeving zijn geen broedsels waargenomen. Het plangebied is ook geen geschikt leefgebied voor de soort, aangezien hier geen sprake is van waterriet en aangezien er geen sprake is van aangrenzend open water.

De doelstelling is het behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied met een draagkracht van tenminste 20 broedparen. De trends voor de soort laten een wisselend beeld zien. Sovon, 2005 geeft aan dat er minder dan 10 paar aanwezig zijn. Echter in de periode 2003-2005 zijn >15-34 broedparen vastgesteld. Het feit dat in de periode 2003-2005 >30 broedparen in het gebied zijn vastgesteld betekent dat de doelen t.a.v. omvang en kwaliteit van het leefgebied zijn gehaald t.a.v. de draagkracht.

Echter de soort is in de afgelopen jaren niet meer in de Wieden tot broeden gekomen. Het is een landelijke trend dat het aantal broedparen boven de grote rivieren verder afneemt. Dit is enerzijds een gevolg van het minder voor handen zijn van broedbiotoop (overjarig waterriet) en anderzijds door extreem droge perioden in de

overwinteringsgebieden. Dit resulteert in lagere (geen) broedparen in de Wieden, terwijl er voldoende broedbiotoop aanwezig is.

Met het verwijderen van ongeschikt biotoop voor deze soort en het feit dat reeds voldoende broedbiotoop voor handen is binnen de Wieden om de natuurdoelen t.a.v. deze soort te halen, zijn geen verslechterende of significant verstorende effecten op deze soort te verachten.

Bruine kiekendief

De soort maakt gebruik van 23-47 ha leefgebied. Bruine kiekendief is in De Wieden voor zijn/haar broedbiotoop gebonden aan open tot half open landschappen met een redelijke oppervlakte nat tot droger rietland. Veelal in rietvegetaties met enkele struiken om daar in te nestelen, zodat ook bij hoog water het nest droog blijft. De bruine kiekendief is zeer gevoelig voor verstoring, vooral in de vestigingsfase.

Tijdens eerdere inventarisaties (Eelerwoude 2012, BMP natuurmonumenten 2007 en 2013) zijn geen broedsels van deze soort tussen de N333 en de weg Muggenbeet vastgesteld. Wel is ten zuiden van Geertien, ten westen van het Giethoornse meer al enkele jaren een broedsel bekend van Bruine Kiekendief in een grootschaliger en open landschap van riet- en graslanden.

Het doel is behoud van omvang en kwaliteit van leefgebied om tenminste draagkracht te bieden voor 20 broedparen bruine kiekendief in de Wieden. In de periode 2003-2005 zijn 7-12 paar bruine kiekendief vastgesteld voor het gebied. In 2013 was het aantal broedparen 9. Daarmee zijn de doelen voor deze soort nog niet gehaald. Het realiseren van dit instandhoudingsdoel is onderdeel van de kernopgave Overjarig Riet, Compleetheid in ruimte en tijd en Plas-dras situaties. Dit is de afgelopen jaren ingezet.

De soort heeft een sterke voorkeur voor grootschalige, uitgestrekte, rustige gebieden. Op basis van de kleinschalige landschapsschaal (ingeklemd tussen de N333 en Muggenbeet) en de aanwezigheid van hoog opgaande begroeiing (schietwilgen), moet gesteld worden dat het plangebied en de directe omgeving niet geschikt is als broedgebied voor de bruine kiekendief. Mede gezien de gunstige alternatieven in de weide omgeving maken het ook niet aannemelijk dat de soort hier tot broeden komt. Het plangebied kan mogelijk wel dienst doen als foerageergebied. Van verslechterende of significant verstorende effecten op bruine kiekendief is met de invulling van de ontwikkeling geen sprake.

Paapje

De soort heeft een voorkeur voor kleinschalig cultuurlandschap en wordt aangetroffen in extensief gebruikte graslanden met ruige stroken en enig struweel. De soort broedt op de grond. In de periode 2003-2005 zijn in de Wieden totaal 0-1 broedpaar vastgesteld. Tijdens de broedvogelmonitoring van 2007 en 2013 voor dit gebied zijn geen broedparen vastgesteld. Doelstelling voor de totale Wieden is > 5 broedparen.

Op basis van de voorkomende habitats moet ook geconcludeerd worden dat het plangebied ongeschikt is voor de soort. De tussen de rietkragen gelegen grasstroken zijn te smal en de aangrenzende rietvegetatie in relatie tot de smalle stroken gras te hoog om als geschikt broedgebied voor de soort te fungeren.

Van verslechterende of significant verstorende effecten op paapje is geen sprake.

Watersnip
Watersnip is voor haar broedgelegenheid gebonden aan randen van rietvegetaties (verdroogde en verzuurde rietlanden) en ruige graslanden. De Natura-2000 doelen voor deze soort (>120) broedparen is in de periode 2003-2005 reeds gehaald (210 broedparen). Ondanks dat suboptimaal broedbiotoop op de overgang van rietkraag naar grasbanen aanwezig is, is ten tijde van de broedvogelmonitoringen in dit gebied in 2007 en 2013 de soort niet vastgesteld. Dit is ook niet aannemelijk gezien de hoogopgaande begroeiiing met schietwilgen en struweel.

Van verslechterende of significant verstorende effecten op watersnip is geen sprake.

Kwartelkoning
Kwartelkoning komt voor in soortenrijke, licht verruigde, extensief beheerde (tot 15 aug niet gemaaide) graslanden zoals in de randgebieden en de omliggende polders van De Wieden. Het territorium is groot (enkele hectaren). Doelstelling voor deze soort zijn >20 broedparen. In de periode 2003-2007 zijn slechts 0-8 broedparen vastgesteld.

Gezien het ontbreken van geschikt broedbiotoop in het plangebied en de directe omgeving worden met de voorgenomen ingreep geen verslechterende of significant verstorende effecten op kwartelkoning verwacht.

6.6 Effecten niet-broedvogels

Een groot deel van de aangewezen niet-broedvogels zijn gebonden aan grotere, open wateren (fuut, aalscholver, kleine zwaan, kolgans, grauwe gans, smient, krakeend, tafeleend, kuifeend, nonnetje en grote zaagbek). Op deze grote open wateren foerageert een deel van deze dieren zoals de grote zaagbek, fuut en eendensoorten (foerageren respectievelijk op vis en plantaardig materiaal maar ook wel mosselen).
De gras-etend soorten zoals ganzen en smienten gebruiken de wateren juist om op te overnachten (veilige slaapplaats). Vooral smienten foerageren vaak in grote groepen op de oevers dicht bij water. Ganzen foerageren ook op grotere afstand van waterelementen. Visarend is een soort die gebonden is aan grote open wateren om te kunnen foerageren.

Binnen het plangebied zelf komt geen geschikt biotoop voor dat als leefgebied of foerageergebied voor een van de hierboven genoemde soorten kan dienen. Het terrein is daarvoor te besloten (geen zicht op vijanden), bevat geen open water en is sterk verruigd door riet en struweel. Van een directe afname van leefgebied is met de nieuwe invulling dan ook geen sprake.

Als we kijken naar de ruimtelijke ligging van het plangebied, is te zien dat op enkele honderden meters waterelementen (watergangen en waterplassen) van enige omvang aanwezig zijn. Hierbij vallen vooral De wetering en het Giethoornse meer op. Beide waterelementen kunnen door een deel van de aangewezen broedvogelsoorten worden gebruikt als foerageergebied en rustgebied.

In de autonome situatie is reeds sprake van een bepaalde mate van verstoring door verkeersbewegingen over Muggenbeet (tientallen verkeersbewegingen per dag). Of je hier moet spreken over verstoring is echter twijfelachtig. Er is namelijk ook sprake van gewenning aan gemotoriseerd verkeer en beweging van mensen op afstand. Daarnaast moet gesteld worden dat de weg Muggenbeet volledig is afgeschermd van “De Wetering” door de aanwezigheid van een dichte houtsingel met goede ondergroei. De toename van het wegverkeer met 4 verkeersbewegingen per dag heeft dan ook geen verslechterende of significant negatieve effecten op de aanwezige niet-broedvogels in het gebied.

6.7 Cumulatie

Gelet op de bepalingen in artikel 19f van de wet dient beoordeeld te worden of een plan of project afzonderlijk en in samenhang of in combinatie met andere plannen of projecten cumulatieve effecten heeft. Onder cumulatieve effecten wordt verstaan de effecten van het voorgestelde eigen project op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in combinatie met de effecten van andere activiteiten en plannen.

Op grond van jurisprudentie hoeven alleen effecten betrokken te worden van projecten waarvoor vergunning op grond van de wet is verleend en die nog niet in bedrijf zijn gesteld en van projecten waarvoor verlening van een dergelijke vergunning op korte termijn te verwachten is. Onzekere, toekomstige gebeurtenissen kunnen bij de beoordeling van cumulatieve effecten buiten beschouwing blijven.

Er is sprake van een beperkt verlies van leefgebied voor de Rietzanger door een beperkte afname van het areaal riet. Opgemerkt dient te worden dat het hier om suboptimaal leefgebied en het feit dat het zeer goed gaat met de soort in de Wieden. De doelstellingen uit het concept beheerplan t.a.v. deze soort zijn inmiddels ruimschoots gehaald. Binnen de plannen wordt ook weer een beperkt areaal rietvegetatie her-ontwikkeld. Deze rietvegetatie kan onderdeel uit maken van het leefgebied van de rietzanger en andere aan riet gebonden soorten, maar naar verwachting niet als broedbiotoop gezien de randinvloeden van de parkeerplaats. Uiteindelijk is er sprake van een afname van suboptimaal rietbiotoop van: 398 m^2 (exclusief verstoringszone). Met de realisatie van de natuurverbindingen De Weerribben - De Wieden, waarvoor een vergunning is afgegeven op 9-11-2012 (Z-HZ_NB-2012-006149) gaat ongeveer 900m^2 geschikt biotoop verloren.

Deze cumulatief beperkte afname is gezien de reeds uitgevoerde realisatieprojecten in de periode 2010-2013 minimaal te noemen. De broedvogelmonitoringen laten m.b.t. de rietvogels een overwegend positief patroon zien t.a.v. de aantalsontwikkelingen, mede dankzij de realisatieprojecten. Ook door cumulatieve effecten zijn de voorgenomen werkzaamheden niet alsnog aan te perken als verslechterend of significant verstorend.

7

CONCLUSIES EN ADVIES

7.1 Conclusies

7.1.1 Flora- en faunawet

Op basis van het onderzoek wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied potentieel geschikt habitat aanwezig is voor een aantal algemene beschermde soorten en zwaarder beschermde soorten.

Tabel 1-soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk voor tabel 1-soorten.

Tabel 2 en 3-soorten

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen of te verwachten van zwaarder beschermde soorten. Mogelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van het leefgebied (foerageergebied) van tabel 2 en 3-soorten als steenmarter en vleermuizen. Met de voorgenomen werkzaamheden blijft leefgebied grotendeels behouden en worden negatieve effecten op individuen en populaties niet verwacht.

Broedvogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen uitgevoerd mogen worden, tenzij nader onderzoek heeft uitgewezen dat broedende vogels ontbreken.

Werken buiten de kwetsbare periode van vissen, amfibieën en reptielen

Het plangebied kan potentieel (suboptimaal) leefgebied zijn voor beschermde vissen, amfibieën en reptielen. Door de werkzaamheden (verwijderen riet, plaatsen fundering vergaderruimte) uit te voeren in de periode augustus tot en met oktober, kunnen negatieve effecten op deze soortgroepen volledig worden uitgesloten.

7.1.2 Natuurbeschermingswet

Habitattypen
M.b.t. de habitattypen moet geconcludeerd worden dat deze niet binnen de invloedsfeer liggen van de werkzaamheden en dat de werkzaamheden ook geen invloed hebben op de kwaliteit van de omliggende habitattypen. Wel gaat een beperkt oppervlak rietvegetatie verloren, welke vergelijkbaar habitat vormt als het habitattype Ruigte en zomen en welke een suboptimale functie kan vervullen als broedhabitat voor de rietzanger. Er zijn echter geen significant negatieve effecten op habitattypen te verwachten.

Habitatsoorten
De aangewezen habitatsoorten zijn voor een groot deel gebonden aan waterelementen of zeer natte terreincondities. Deze elementen/biotopen zijn niet binnen het plangebied aanwezig of voldoen qua habitat niet aan de habitateisen die de soorten stellen. Van verslechterende of significant verstorende effecten is dan ook geen sprake.

Broedvogels
Voor de meeste broedvogels geldt dat het plangebied geen optimaal broedgebied/leefgebied is door het ontbreken van waterelementen langs de te verwijderen rietruigtes. Wel moet geconstateerd worden dat bijv. rietzanger in de nabijheid broedt in soortgelijk habitat. Doelstelligen t.a.v. het aantal broedparen voor de Wieden komen echter niet in gevaar, aangezien in de jaren 2010-2013 vele hectaren riet-habitat is ontwikkeld in het gebied. Hierdoor zijn de aantal-ontwikkelingen van vele soorten met sprongen vooruit gegaan. Door afname van een beperkte oppervlakte suboptimaal leef/foerageergebied is geen sprake van een verslechterend of significant verstorend effect.

Niet-broedvogels
Omdat geschikt foerageergebied en (rust)slaapgebied niet binnen het plangebied voorkomt en de op afstand liggende wateren geen hinder ondervinden van een beperkte toename van verkeer, zijn verslechterende of significant verstorende effecten niet aannemelijk te maken.

Cumulatie
Er is geen sprake van cumulatieve effecten waardoor geconcludeerd moet worden dat er alsnog sprake is van significant negatieve effecten op beschermde natuurwaarden van het Natura-2000 gebied De Wieden.

7.2 Advies

Op basis van deze toetsing wordt geadviseerd om voor de voorgenomen ontwikkeling voor te leggen aan het bevoegd gezag (Provincie Overijssel). Gezien het feit dat e.e.a. ontwikkeld wordt in Natura-2000 gebied De Wieden zal een vergunning noodzakelijk zijn.

LITERATUURLIJST

Dobben, H.F. van, R. Bobbink, D. Bal, A. van Hinsberg, 2012, Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000, Alterrarapport 2397, Wageningen

Eelerwoude, 2012a, Ontwikkelingsplan Geertien, Muggenbeet 3 Blokzijl, Gemeente Steenwijkerland, Eelerwoude/Team 2, Goor.

Eelerwoude, 2012b, Flora- en faunaonderzoek en Projectplan Natuurverbinding Wieden-Weerribben, Eelerwoude, Goor.

Eelerwoude 2012c, Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 Natuurverbinding Wieden-Weerribben Rapport P5835, Eelerwoude, Goor

Miedema en van der Heijden, 2009, Onderzoek natuurwaarden Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Steenwijkerland, A&W-rapport 1316, Altenburg & Wymenga, Veenwouden

Ravon, 2010, Kennisdocument Vissen & amfibieën Natura 2000 Overijssel, Ravon, Nijmegen

Werkgroep toekomstvisie Wetering e.o, 2008, Toekomstvisie Wetering en omstreken 2008-2012, Plaatselijk Nut Wetering e.o., Muggenbeet

BIJLAGE 1: INRICHTINGSSCHETS

BIJLAGE 2: FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:
ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;

- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken.
Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het '*Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*', ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is.

De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de ‘Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten’ worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

BIJLAGE 3: ESSENTIETABEL

Essentietabel Natura 2000-gebied 035. De Wieden

Kernopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschappen Laagveen.
4.08	**Evenwichtig systeem**	Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kwanswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H101X en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149 en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.
4.09	**Compleetheid in ruimte en tijd**	Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvlinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen H91D0, in samenstelling met gemeenschappen van open water.
4.11	**Plas-dras situaties**	Plas-dras situaties voor smienten A050 en broedvogels zoals porseleinhoen A119 en kemphaan A151, kwartelkoning A122 en noordse woelmuis *H1340.
4.12	**Overjarig riet**	Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging door rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, grote karekiet A298 en voor de noordse woelmuis *H1340.
4.15	**Vochtige graslanden**	Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kemphaan A151 en watersnip A153.
4.16	**Rui- en rustplaatsen**	Voldoende ruiplaatsen en rustgebieden voor watervogels zoals fuut A005, ganzen, slobeend A056 en kuifeend A061.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven		
Habitattypen										
H3140	Kranswierwateren	--	>	>				4.08,%,W		

H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>				4.08,%,W		
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	=				4.09,%,W		
H6410	Blauwgraslanden	--	=	>				4.09,%,W	4.15,W	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=						
H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	=				4.09,%,W		
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	=	=				4.09,%,W		
H7210	*Galigaanmoerassen	-	>	>				4.09,%,W		
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	>				4.09,%,W		
Habitatsoorten										
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>			4.08,%,W		
H1060	Grote vuurvlinder	--	>	>	>			4.09,%,W		
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>			4.08,%,W		
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=			4.08,%,W		
H1145	Grote modderkruiper	-	=	=	=			4.08,%,W		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=			4.08,%,W		
H1163	Rivierdonderpad	-	=	=	=			4.08,%,W		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=					
H1393	Geel schorpioenmos	--	>	>	>					
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=			4.09,%,W		
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=			4.08,%,W		
Broedvogels										
A017	Aalscholver	+	=	=			1000			
A021	Roerdomp	--	=	=			30	4.12,W		
A029	Purperreiger	--	=	=			50	4.12,W		
A081	Bruine Kiekendief	+	=	=			20			
A119	Porseleinhoen	--	=	=			20	4.11,W		
A122	Kwartelkoning	-	>	>			20	4.11,W		
A153	Watersnip	--	=	=			120	4.15,W		
A197	Zwarte Stern	--	=	=			200	4.08,%,W		
A275	Paapje	--	>	>			5			
A292	Snor	--	>	>			100	4.12,W		
A295	Rietzanger	-	=	=			3000			
A298	Grote karekiet	--	>	>			20	4.12,W		
Niet-broedvogels										
A005	Fuut	-	=	=		110		4.16		

A017	Aalscholver	+	=	=						
A037	Kleine Zwaan	-	=	=		8				
A041	Kolgans	+	= (<)	=		3800		4.16		
A043	Grauwe Gans	+	= (<)	=		1100		4.16		
A050	Smient	+	=	=		500		4.11,W		
A051	Krakeend	+	=	=		150				
A059	Tafeleend	--	=	=		210				
A061	Kuifeend	-	=	=		430		4.16		
A068	Nonnetje	-	=	=		30				
A070	Grote Zaagbek	--	=	=		20				
A094	Visarend	+	=	=		2				

deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit

Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda

W	Kernopgave met wateropgave
%	Sense of urgency: beheeropgave
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering

BIJLAGE 4: HABITATTYPENKAART

= H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)

= H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden

Rode cirkel ontwikkellocatie

BIJLAGE 5: AFNAME RIETVEGETATIE

Verwijderen
riet 965m²
10 st
parkeren
10st
parkeren
5 st
parkeren
5 st
parkeren
Halfverharding (stabilizer)
20 st
parkeren
23 st
parkeren
23 st
parkeren
19 st
parkeren
17 st
parkeren
18 st
parkeren
Compensatie
567m²
Indraai/uitdraai
afgestemd op touringcar
Inviltratie verharding
(klinkers)
2x parkeren touringcar
1941
3 x parkeren
invalide
klinkerverharding
Halfverharding
(stabilizer)
Vergaderruimte
Riet met els en wilg
(natuurlijke ruigte)
Vlonder
boothuis
Nieuw brug
voetganger/autoverkeer

BIJLAGE 6: EMISSIES VERKEER

T.b.v. de nieuwe vergaderruimte zijn 1450 extra verkeersbewegingen per jaar te verwachten. Dit zijn 4 verkeersbewegingen per dag. In de onderstaande berekening wordt weergegeven wat de extra emissies zijn.

Kritische depositiewaarden

De aangewezen habitattypen hebben allen een verschillende kritische Depositiewaarde (KDW). Deze worden hieronder in de tabel weergegeven (bron: van Dobben *et al*, 2012)

Tabel: Kritische Depositiewaarden stikstof per habitattype, waarbij is aangegeven(oranje) of er in de huidige situatie reeds sprake is een overschreiding (a.d.h.v. GDN-kaarten) of nog niet (groen)

Habitatcode	Habitatnaam	KDW in mol/ha/jr
H3140	Kranswierwateren	2143
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	2143
H4010B	Vochtige heide	786
H6410	Blauw grasland	1071
H6430A	Ruigte en zomen	>2400
H7140A	Trilvenen	1214
H7140B	Veenmosrietland	714
H7210	Galigaanmoeras	1571
H91D0	Hoogveenbos	1786

De meest recente gegevens m.b.t. de achtergronddeposities laten voor gridcel met de coördinaten 195/528 (Geertien) een waarde zien van 1490 mol/ha/jr (GDN-kaarten gegevens 2012). Voor een deel is in de autonomen/huidige situatie reeds sprake van een overschreiding van de kritische depositiewaarden. Voorts moet bij de 1490 mol/ha/jr nog 50 mol/ha/jr worden opgeteld voor het ammoniakgat. Totaal is dus in de huidige situatie sprak van een depositie van 1540 mol/ha/jr. Ook met eventuele bijtelling van de 4 verkeersbewegingen per etmaal is geen toename te verwachten die meer habitattypen in het oranje trekken.

Emissie wegverkeer

Bij de berekening van Emissies voor het wegverkeer is gebruik gemaakt van de emissiefactoren voor normaal stadsverkeer welke door de rijksoverheid ter beschikking zijn gesteld. De gegevens zijn alleen berekend over de weg Muggenbeet. Deze is vanaf de afrit N333 ongeveer 355meter lang.

De emissie-toename voor het wegverkeer zijn als volgt berekend.

Straat	Aantal meters	N verkeers bewegingen per etmaal	NOx (g/etmaal	NH3 (g/etmaal)
Muggenbeet	355	4	0.5	0.046

Op basis van de bovenstaande berekeningen moet geconcludeerd worden dat de extra aantrekkende werking van verkeer door de realisatie van de vergaderruimte zeer beperkt is. De feitelijk extra uitstoot is verwaarloosbaar t.o.v. de achtergronddepositie, die nu al aan de hoge kant is voor sommige habitattypen. De depositievariatie in het gebied (afhankelijk van wind en weer) is vele malen groter dan de minimale, niet meetbare depositie van de extra verkeersbewegingen.
Daarnaast dient tevens te worden meegenomen dat ten aanzien van de NOx-waarden het wegverkeer in de toekomst ‘schoner’ zal worden(Emissies voor niet snelwegen, 2013).

Met het voornemen is geen sprake van een significant negatief effect op de aanwezige habitattypen.